

opusdei.org

Missatge de Benet XVI per a la Jornada Mundial de la Pau 2007

Oferim el missatge de Benet XVI per a la Jornada Mundial de la Pau 2007, que se celebrarà el proper 1 de gener amb el tema: «La persona humana, cor de la pau».

18/12/2006

1. Al començament del nou any, vull fer arribar als governants i als responsables de les nacions, així com

a tots els homes i dones de bona voluntat, els meus desigs de pau. Els dirigeixo en particular a tots els qui són provats pel dolor i el sofriment, als qui viuen sota l'amenaça de la violència i la força de les armes o que, atacats en la seva dignitat, esperen en el seu rescat humà i social. Els dirigeixo als nens, que amb la seva innocència enriqueixen de bondat i esperança la humanitat i, amb el seu dolor, ens impulsen a tots treballar per la justícia i la pau.

Pensant precisament en els infants, especialment en els qui tenen el futur compromès per l'explotació i la maldat d'adults sense escrúpols, he volgut que, en ocasió del Dia Mundial de la Pau, l'atenció de tots es centri en el tema: La persona humana, cor de la pau. En efecte, estic convençut que respectant la persona es promou la pau, i que construint la pau es posen les bases per a un autèntic humanisme integral. Així és com es

prepara un futur serè per a les noves generacions.

La persona humana i la pau: do i tasca

2. La Sagrada Escripura diu: «Déu va crear l'home a la seva imatge; a imatge de Déu el va crear; home i dona els va crear» (Gn 1,27). Per haver estat fet a imatge de Déu, l'ésser humà té la dignitat de persona; no és solament alguna cosa, sinó algú, capaç de conèixer-se, de posseir-se, de lliurar-se amb llibertat i d'entrar en comunió amb altres persones. Al mateix temps, per la gràcia, està cridat a una aliança amb el seu Creador, a oferir-li una resposta de fe i amor que ningú més pot donar en el seu lloc.[1] En aquesta perspectiva admirable, es comprèn la tasca que s'ha confiat a l'ésser humà de madurar en la seva capacitat d'amor i de fer progressar el món, renovant-lo en la justícia i en

la pau. Sant Agustí ensenya amb una síntesi eloqüent: « Déu, que ens ha creat sense nosaltres, no ha volgut salvar-nos sense nosaltres ».[2] Per tant, cal que tots els éssers humans conreïn la consciència dels dos aspectes, del do i de la tasca.

3. També la pau és al mateix temps un do i una tasca. Si bé és veritat que la pau entre els individus i els pobles, la capacitat de viure els uns amb els altres, establint relacions de justícia i solidaritat, suposa un compromís permanent, també és veritat, i ho és més encara, que la pau és un do de Déu. En efecte, la pau és una característica de l'obrar diví, que es manifesta tant en la creació d'un univers ordenat i harmoniós com en la redempció de la humanitat, que necessita ser rescatada del desordre del pecat. Creació i Redempció palesen, doncs, la clau de lectura que introdueix a la comprensió del sentit de la nostra existència sobre la terra.

El meu venerat predecessor Joan Pau II, dirigint-se a l'Assemblea General de les Nacions Unides el 5 d'octubre de 1995, va dir que nosaltres «no vivim en un món irracional o sense sentit [...], hi ha una lògica moral que il·lumina l'existència humana i fa possible el diàleg entre els homes i entre els pobles ».[3] La “gramàtica” transcendent, és a dir, el conjunt de regles d'actuació individual i de relació entre les persones en justícia i solidaritat, està inscrita en les consciències, en les quals es reflecteix el savi projecte de Déu. Com he volgut reafirmar recentment, «creiem que en l'origen està el Verb etern, la Raó i no la Irracionalitat».[4] Per tant, la pau és també una tasca que exigeix de cadascú una resposta personal coherent amb el pla diví. El criteri en el qual ha d'inspirar-se aquesta resposta no pot ser altre que el respecte de la “gramàtica” escrita en el cor de l'home pel seu diví Creador.

En aquesta perspectiva, les normes del dret natural no han de considerar-se com directrius que s'imposen des de fora, com si coartessin la llibertat de l'home. Per contra, han de ser acollides com una crida a portar a terme fidelment el projecte diví universal inscrit en la naturalesa de l'ésser humà. Guiats per aquestes normes, els pobles —en les seves respectives cultures— poden acostar-se així al misteri més gran, que és el misteri de Déu. Per tant, el reconeixement i el respecte de la llei natural són també avui la gran base per al diàleg entre els creients de les diverses religions, així com entre els creients i fins i tot els no creients. Aquest és un gran punt de trobada i, per tant, un pressupost fonamental per a una pau autèntica.

El dret a la vida i a la llibertat religiosa

4. El deure de respectar la dignitat de cada ésser humà, en qui es reflecteix la imatge del Creador, comporta com a conseqüència que no es pot disposar lliurement de la persona. Qui té major poder polític, tecnològic o econòmic, no pot aprofitar-lo per a violar els drets dels altres menys afortunats. En efecte, la pau es basa en el respecte de tots. Conscient d'això, l'Església es fa pregoner dels drets fonamentals de cada persona. En particular, reivindica el respecte a la vida i a la llibertat religiosa de tots. El respecte del dret a la vida en totes les seves fases estableix un punt ferm d'importància decisiva: la vida és un do que el subjecte no té a la seva sencera disposició. Igualment, l'afirmació del dret a la llibertat religiosa posa de manifest la relació de l'ésser humà amb un Principi transcendent, que el sostreu a l'arbitrarietat de l'home mateix. El dret a la vida i a la lliure expressió de la pròpia fe en Déu no estan

sotmesos al poder de l'home. La pau necessita que s'estableixi un límit clar entre el que és i no és disponible: així s'evitaran intromissions inacceptables en aquest patrimoni de valors que és propi de l'home com a tal.

5. Referent al dret a la vida, cal denunciar l'estrall que es fa d'ella en la nostra societat: a més de les víctimes dels conflictes armats, del terrorisme i de diverses formes de violència, hi ha morts silencioses provocades per la fam, l'avortament, l'experimentació sobre els embrions i l'eutanàsia. Com no veure en tot això un atemptat a la pau? L'avortament i l'experimentació sobre els embrions són una negació directa de l'actitud d'acollida de l'altre, indispensable per a establir relacions de pau duradores. Respecte a la lliure expressió de la pròpia fe, hi ha un símptoma preocupant de manca de pau en el món, que es manifesta en

les dificultats que tant els cristians com els seguidors d'altres religions troben sovint per a professar públicament i lliure les seves pròpies conviccions religioses.

Parlant en particular dels cristians, he de notar amb dolor que de vegades no només es veuen impeditos, sinó que en alguns Estats són fins i tot perseguits, i recentment hem hagut de constatar també tràgics episodis de feroç violència. Hi ha règims que imposen a tots una única religió, mentre que altres règims indiferents alimenten no tant una persecució violenta, sinó un escarni cultural sistemàtic respecte a les creences religioses. En tot cas, no es respecta un dret humà fonamental, amb greus repercussions per a la convivència pacífica. Això promou necessàriament una mentalitat i una cultura negativa per a la pau.

La igualtat de naturalesa de totes les persones

6. En l'origen de freqüents tensions que amenacen la pau es troben segurament moltes desigualtats injustes que, tràgicament, hi ha encara en el món. Entre elles són particularment insidioses, d'una banda, les desigualtats en l'accés a béns essencials com el menjar, l'aigua, l'habitatge o la salut; per un altre, les persistents desigualtats entre home i dona en l'exercici dels drets humans fonamentals.

Un element d'importància primordial per a la construcció de la pau és el reconeixement de la igualtat essencial entre les persones humanes, que neix de la seva mateixa dignitat transcendent. En aquest sentit, la igualtat és, doncs, un bé de tots, inscrit en aquesta “gramàtica” natural que es desprèn del projecte diví de la creació; un bé

que no es pot desatendre ni menysprear sense provocar greus conseqüències que posen en perill la pau. Les gravíssimes mancances que sofreixen moltes poblacions, especialment del continent africà, estan en l'origen de reivindicacions violentes i són per tant una tremenda ferida infligida a la pau.

7. La insuficient consideració de la condició femenina provoca també factors d'inestabilitat en l'ordre social. Penso en l'explotació de dones tractades com a objectes i en tantes formes de falta de respecte a la seva dignitat; penso igualment —en un context divers— en les concepcions antropològiques persistents en algunes cultures, que encara assignen a la dona un paper de gran submissió a l'arbitri de l'home, amb conseqüències ofensives a la seva dignitat de persona i a l'exercici de les llibertats fonamentals mateixes. No es pot caure en la il·lusió que la

pau està assegurada mentre no se superin també aquestes formes de discriminació, que laceren la dignitat personal inscrita pel creador en cada ésser humà.[5]

L'ecologia de la pau

8. Joan Pau II, en la seva Carta encíclica *Centesimus annus*, escriu: « No només la terra ha estat donada per Déu a l'home, el qual ha d'usar-la respectant la intenció originària que és un bé, segons la qual li ha estat donada; fins i tot l'home és per a si mateix un do de Déu i, per tant, ha de respectar l'estructura natural i moral de què ha estat dotat ».[6] Responent a aquest do que el Creador li ha confiat, l'home, juntament amb els seus semblants, pot donar vida a un món de pau. Així, doncs, a més de l'ecologia de la naturalesa hi ha una ecologia que podem anomenar «humana», i que al seu torn requereix una «ecologia social». Això

comporta que la humanitat, si té veritable interès per la pau, ha de tenir sempre present la interrelació entre l'ecologia natural, és a dir, el respecte per la naturalesa, i l'ecologia humana. L'experiència demostra que tota actitud irrespectuosa amb el medi ambient comporta danys a la convivència humana, i viceversa. Cada vegada es veu més clarament un nexa inseparable entre la pau amb la creació i la pau entre els homes. L'una i l'altra pressuposen la pau amb Déu. La poètica oració de Sant Francesc coneguda com el "Càntic del Germà Sol" n'és un admirable exemple, sempre actual, d'aquesta multiforme ecologia de la pau.

9. El problema cada dia més greu del proveïment energètic ens ajuda a comprendre la forta relació entre una i altra ecologia. En aquests anys, noves nacions han entrat amb puixança en la producció industrial,

incrementant les necessitats energètiques. Això està provocant una competitivitat davant els recursos disponibles sense parangó amb situacions precedents.

Mentrestant, en algunes regions del planeta es viuen encara condicions de gran endarreriment, on el desenvolupament està pràcticament bloquejat, motivat també per la pujada dels preus de l'energia. Què serà d'aquestes poblacions? Quin gènere de desenvolupament, o de no desenvolupament, els imposarà l'escassetat de proveïment energètic? Quines injustícies i antagonismes provocarà la carrera a les fonts d'energia? I com reaccionaran els exclosos d'aquesta competició? Són preguntes que evidencien com el respecte per la naturalesa està vinculat estretament amb la necessitat d'establir entre els homes i les nacions relacions atentes a la dignitat de la persona i capaces de satisfer les seves autèntiques

necessitats. La destrucció de l'ambient, el seu ús impropï o egoïsta i l'acaparament violent dels recursos de la terra, generen friccions, conflictes i guerres, precisament perquè són fruit d'un concepte inhumà de desenvolupament. En efecte, un desenvolupament que es limités a l'aspecte tècnic i econòmic, descurant la dimensió moral i religiosa, no seria un desenvolupament humà integral i, al ser unilateral, acabaria fomentant la capacitat destructiva de l'home.

Concepcions restrictives de l'home

10. És urgent, doncs, fins i tot en el marc de les dificultats i tensions internacionals actuals, l'esforç per obrir pas a una ecologia humana que afavoreixi el creixement del «arbre de la pau». Per a escometre una empresa com aquesta, cal deixar-se guiar per una visió de la persona no viciada per prejudicis ideològics i

culturals, o interessos polítics i econòmics, que incitin a l'odi i a la violència. És comprensible que la visió de l'home variï en les diverses cultures. El que no és admissible és que es promoguin concepcions antropològiques que comportin el germen de la contraposició i la violència. Són igualment inacceptables les concepcions de Déu que impulsin a la intolerància davant els nostres semblants i el recurs a la violència contra ells. Aquest és un punt que s'ha de reafirmar amb claredat: mai no és acceptable una guerra en nom de Déu. Quan una certa concepció de Déu dóna origen a fets criminals, és senyal que aquesta concepció s'ha convertit ja en ideologia.

11. Però avui la pau perilla no només pel conflicte entre les concepcions restrictives de l'home, o sigui, entre les ideologies. Perilla també per la indiferència davant allò que

constitueix la veritable naturalesa de l'home. En efecte, són molts en els nostres temps els quals neguen l'existència d'una naturalesa humana específica, fent així possible les més extravagants interpretacions de les dimensions constitutives essencials del ser humà. També en això es necessita claredat: una consideració “feble” de la persona, que doni motiu a qualsevol concepció, fins i tot excèntrica, només en aparença afavoreix la pau. En realitat, impedeix el diàleg autèntic i obre les portes a la intervenció d'imposicions autoritàries, acabant així per deixar indefensa a la persona mateixa i, en conseqüència, presa fàcil de l'opressió i la violència.

Drets humans i Organitzacions internacionals

12. Una pau estable i veritable pressuposa el respecte dels drets de l'home. Però si aquests es basen en

una concepció feble de la persona, com evitar que s'afebleixin també ells mateixos? Es posa així de manifest la profunda insuficiència d'una concepció relativista de la persona quan es tracta de justificar i defensar els seus drets. L'aporia és palesa en aquest cas: els drets es proposen com absoluts, però el fonament que s'addueix per a això és només relatiu. Per què sorprendre's quan, davant les exigències "incòmodes" que imposa un o altre dret, algú s'atrevisi a negar-lo o decidís relegar-lo? Només si estan arrelats en bases objectives de la naturalesa que el Creador ha donat a l'home, els drets que se li han atribuït poden ser afirmats sense por de ser desmentits. D'altra banda, és palès que els drets de l'home impliquen al seu torn deures. Referent a això, bé deia el mahatma Gandhi: «El Ganges dels drets descendeix del Himàlaia dels deures». Únicament aclarint aquests pressupostos de fons, els

drets humans, sotmesos avui a continus atacs, poden ser defensats adequadament. Sense aquest aclariment, s'acaba per usar l'expressió mateixa de «drets humans» entenent subjectes molt diversos entre si: per a alguns, serà la persona humana caracteritzada per una dignitat permanent i per drets sempre vàlids, per a tots i en qualsevol lloc; per a uns altres, una persona amb dignitat versàtil i amb drets sempre negociables, tant en els continguts com en el temps i en l'espai.

13. Els Organismes internacionals es refereixen contínuament a la tutela dels drets humans i, en particular, ho fa l'Organització de les Nacions Unides que, amb la Declaració Universal de 1948, s'ha proposat com a tasca fonamental la promoció dels drets de l'home. Es considera aquesta Declaració com una forma de compromís moral assumit per la

humanitat sencera. Això manifesta una profunda veritat sobretot si s'entenen els drets descrits en la Declaració no simplement com fundats en la decisió de l'assemblea que els ha aprovat, sinó en la naturalesa mateixa de l'home i en la seva dignitat inalterable de persona creada per Déu. Per tant, és important que els organismes internacionals no perdin de vista el fonament natural dels drets de l'home. Això els lliuraria del risc, per desgràcia sempre a l'aguait, d'anar caient cap a una interpretació merament positivista dels mateixos. Si això succeís, els organismes internacionals perdrien l'autoritat necessària per a ocupar el paper de defensors dels drets fonamentals de la persona i dels pobles, que és la justificació principal de la seva pròpia existència i actuació.

Dret internacional humanitari i dret intern dels Estats

14. A partir de la convicció que existeixen drets humans inalienables vinculats a la naturalesa comuna dels homes, s'ha elaborat un dret internacional humanitari, a observar el qual s'han compromès els Estats, fins i tot en cas de guerra.

Lamentablement, i deixant a banda el passat, aquest dret no ha estat aplicat coherentment en algunes situacions bèl·liques recents. Així ha succeït, per exemple, en el conflicte que fa mesos ha tingut com escenari el Sud del Líban, en el qual s'ha desatès en bona part l'obligació de protegir i ajudar les víctimes innocents, i de no implicar la població civil. El dolorós cas del Líban i la nova configuració dels conflictes, sobretot des que l'amenaça terrorista ha actuat amb formes inèdites de violència, exigeixen que la comunitat internacional corroborei el dret internacional humanitari i l'apliqui en totes les situacions actuals de

conflicte armat, incloses aquelles que no estan previstes pel dret internacional vigent. A més, la plaga del terrorisme reclama una reflexió profunda sobre els límits ètics implicats en l'ús dels instruments moderns de la seguretat nacional. En efecte, cada vegada més freqüentment els conflictes no són declarats, sobretot quan els desencadenen grups terroristes decidits a arribar per qualsevol mitjà als seus objectius. Davant els fets esglaiadors d'aquests últims anys, els Estats han de percebre la necessitat d'establir regles més clares, capaces de contrastar eficaçment la dramàtica desorientació que s'està donant. La guerra és sempre un fracàs per a la comunitat internacional i una gran pèrdua per a la humanitat. I quan, malgrat tot, s'arriba a ella, cal salvaguardar almenys els principis essencials d'humanitat i els valors que fonamenten tota convivència civil,

establint normes de comportament que limitin el més possible els danys i ajudin a alleujar el sofriment dels civils i de totes les víctimes dels conflictes.[7]

15. Un altre element que suscita gran inquietud és la voluntat, manifestada recentment per alguns Estats, de posseir armes nuclears. Això ha accentuat ulteriorment el clima difús d'incertesa i de temor davant una possible catàstrofe atòmica. És quelcom que fa pensar de nou en els temps passats, en les ànsies aclaparadores del període de l'anomenada "guerra freda". S'esperava que, després d'ella, el perill atòmic hauria passat definitivament i que la humanitat podria per fi fer un sospir d'assossec durador. Referent a això, com d'actual sembla la exhortació del Concili Ecumènic Vaticà II: «Tota acció bèl·lica que tendeix indiscriminadament a la destrucció

de ciutats senceres o d'àmplies regions amb els seus habitants és un crim contra Déu i contra l'home mateix que cal condemnar amb fermesa i sense vacil·lacions». [8] Lamentablement, en l'horitzó de la humanitat segueixen formant-se núvols amenaçadors. La via per a assegurar un futur de pau per a tots consisteix no només en els acords internacionals per a la no proliferació d'armes nuclears, sinó també en el compromís d'intentar amb determinació la seva disminució i desballestament definitiu. Cap temptativa pot deixar-se de costat per a assolir aquests objectius mitjançant la negociació. Està en joc la sort de tota la família humana!

L'Església, tutela de la transcendència de la persona humana

16. Desitjo, per últim, dirigir una crida urgent al Poble de Déu, perquè

tot cristià se senti compromès a ser un treballador incansable en favor de la pau i un valent defensor de la dignitat de la persona humana i dels seus drets inalienables. El cristià, donant gràcies a Déu per haver-lo cridat a pertànyer a la seva Església, que és «signe i salvaguarda de la transcendència de la persona humana» [9] en el món, no es cansarà d'implorar-li el bé fonamental de la pau, tan important en la vida de cadascú. Sentirà també la satisfacció de servir amb generosa dedicació la causa de la pau, ajudant els germans, especialment aquells que, a més de sofrir privacions i pobresa, manquen també d'aquest preciós bé. Jesús ens ha revelat que «Déu és amor» (1 Jn 4,8), i que la vocació més gran de cada persona és l'amor. En el Crist podem trobar les raons supremes per a fer-nos fermes defensors de la dignitat humana i audaçs constructors de la pau.

17. Així doncs, que mai no manqui l'aportació de tot creient a la promoció d'un veritable humanisme integral, segons els ensenyaments de les Cartes encícliques *Populorum progressio* i *Sollicitudo rei socialis*, de les quals ens preparem a celebrar aquest any precisament el 40 i el 20 aniversari. Al començament de l'any 2007, al que traiem el cap —àdhuc entre perills i problemes— amb el cor ple d'esperança, confio la meva constant oració per tota la humanitat a la Reina de la Pau, Mare de Jesucrist, «la nostra pau» (Ef 2,14). Que Maria ens ensenyi en el seu Fill el camí de la pau, i il·lumini els nostres ulls perquè sàpiguen reconèixer el seu Rostre en el rostre de cada persona humana, cor de la pau.

Vaticà, 8 de desembre de 2006

BENEDICTUS PP XVI

[1] Cf. *Catecisme de l'Església Catòlica*, 357

[2] Sermo 169, 11, 13: PL 38, 923

[3] N. 3

[4] Homilia en l'esplanada de Isling de Ratisbona (12 de setembre 2006)

[5] CF. Congr. per a la Doctrina de la Fe, Carta als bisbes de l'Església catòlica sobre la col.laboració de l'home i la dona en l'Església i en el món (31 maig 2004), 15-16

[6] N 38

[7] Referent a això, el Catecisme de l'Església Catòlica ha impartit uns criteris molt severs i precisos: cf. nn. 2307-2317

[8] Const. past. *Gaudium et spes*, sobre l'Església en el món actual, 80

[9] *Ibíd.*, 76

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca-ad/article/missatge-de-
benet-xvi-per-a-la-jornada-mundial-de-
la-pau-2007/](https://opusdei.org/ca-ad/article/missatge-de-benet-xvi-per-a-la-jornada-mundial-de-la-pau-2007/) (02/04/2026)